

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Ḥamishah shiṭot

Nachmanides, Moses

Zultsbakh, 1762

VD18 15256944

נמיס אב קרפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10835

ענין הקדמים כדלמדין כפ' מני דוכחים (דף ס"ב) זאת אומרת טעם פוסלות בקלסים וכן כפתי ערי חומה בעיני מעת לטעמם כדלמדין כפ' במד' לערבין . אבל שכן וסבבת דירקן דיוגא דופן לא בעיקר חוללת או מתייבמת :

סליק פרק יצא דופן

פרק בא סימן

דף פח ע"א הא דתנן ר' מאיר אומר לא חוללת ולא מתייבמת ר"מ לטעמיה דאמר קטן וקטנה לא חולטין ולא מתייבמין . והא דקתני סיפא וכו' לא חוללת או מתייבמת מפני שאמרנו לאו דוקא מתייבמת דהא לברכין קטנה כמי מתייבמת אלא אידי דקתני פד' מאיר חליטה ויבום וקתני להו ככל דוכתא נקט כמי הבא חוללת או מתייבמת :

ע"ב גמרא . הא דנשיא כל הכבדות כדקתן על פי נשום . היה נראה דל"ת בין להקל בין להחמיר נשים נאמנות בין לפני הפרק בין תוכו בין לאחריו וטעמא דמילתא משום דמילתא דחיתא קמן ומניין לגלויה מהימנן דמיהא הא חילתא להיא דאמרינן כפ' החולין (דף ע"ב) ואשתמודענהו לקמן דחיה דתיבתא דמי' אבהו הוא וק"ל אפילו בקרוב ואפילו אשה דגלויה מילתא הוא . והוי"פ רבינו הגדול ז"ל כפי' דמילתא ואמר טעמא משום דלאו חילתא דאסורא קא תסדרי ולא אשתמוטא קא תסדרי אלא מילתא הוא דנגלו דהרי הוא גבר עלן והא טיבי איתמיה וכו' כדכתיבנא בהלכות והא נמי להיא דמיה ועדיפא מינה משום דמילתא קמן היא לגלויה הילכך נשים מהימני בין להקל בין להחמיר . כך נראה פי' דבר זה והלכה כפ"ק משום דהוא ספק בריותא וד' ור"ש ויודיא ניבאו ועוד משנה רב וכן היה ר' אליעזר מוסר לאשתו ור' ישמעאל מוסר לאמו . אבל רבינו הגדול ז"ל פי' טעמא דת"ק משום דקסבר לפני פרק בדיקן נשים דמי משתבחין לאחר הפרק שומא ניבאו וכד' יהודה מוך הפרק משום דכלפני הפרק דמי וכד' שמואל ולאחר הפרק משום דאיכא חוקה דרבא וסמכין דאפי' וכד' יהודה וספק הלכה פן בדליתא כהלכות כפ' ב"ש ביבמות . ופי' לאחר הפרק בכל השמועה היינו ומן הכעור . ותוכו היינו שתי י"ב שבאו שמונה הגלרים וכך פי' ד"ש ז"ל וכן הוא קבל רבינו וכל הגאונים ז"ל . ולפי שהיון הוא שני בחסל סבו בה פלג הפרק כלות' כפ' שאיכיר ח"ב ב"מ ומי מחולק בה אין שומטין לו : בשלמא לפני הפרק כטיא בדיק' דמי' משתבחין לאחר הפרק שומא ניבאו . פי' שאלמלא סדקו הגסים בתוך הזמן היינו אומרים לאלתר זמן הביאו ולא קודם לכן שאורח במוטא בא . וה"ל אפי' לתוך זמן שאין חושטין שמה לפני זמן הביא' אותן למ' דכלאח' זמן דמי וחוללת היא ועפשו הכשים נאמנות וקטנה היא שלא תחלין ואפילו לומר קטנה היא שתמאן אינו נאמנות מ"ט כיון דקידש בתוך זמן ובעל לאחר זמן ה"ל ספיקא דאורייתא אפילו היו שם ק' עדים ששטרות הללו שומא הן חושטין שמה הביאה שטרות לאחר זמן ונשורו ולטולס אינה מנאמנת . ואי קשיא היכי ניבאו לן השפא בדיקא לפני הפרק משום דמי' משתבחין לאחר הפרק שומא ניבאו והא למאי דקט' ד' השפא דחוקה דריבא בין למיאון בין לחליטה הוא לאחר הפרק אפילו תאמר שאלו שומא הן מ"מ גדולה היא דחוקה הביאה שתי שטרות . לאו קושיא היא ואנן מחווי' אויגא כהרי"א כדריית' דחית' ליה בדיק' כלאחר הפרק ולפוס הכי קאמרינן בשלמא בדיקא לפני הפרק לבוס מלי קאמרת כדרייתא מהניא ודאי ללא עבדון עובדא בהכך שטרות אלא בדיקא דלאחר הפרק גופיה קשיא למא לי ומשום דלא בעינן להקשווי' אדיוקא מלי דקתני כהדיא קאמרינן הכי והשתא לא נחלינן למידק כנסתו כלום דקתני וסתמא פרכינן דמתרטינן לכו' כדמתרין בתסקא לעיל באידך פירקן ולפירושא כדרייתא בעלמא חתינן השתא דמי דיקי כפשיטה הוא ויכל למימר בדיקא דלאחר הפרק להחיקה בקטנה כשלא נמלאו בה שטרות אלא פירש כדרייתא בתסקא לעיל הכא ולפיכך דקאמר כטיא בדיקא לאו דוקא דאנן לא דריכנן במידיק קודם זמן שומא הן . אלא מהניא בדיקא דנשים להכי . וכן כדרייתא דקתני נשים בודקות לאו דוקא אלא לומר שהן נאמנות אש בדיקו וה"ל השומע בכל מקום בתלמוד שאין חושטין לשטרות שנמלא לאחר זמן שמה הכיאו אותן קודם זמן ושומא הן כדלמדין כפ' מי שמת' (דף ק"ד) דמטיה דכני ברכ' בניניקות וכו' ובאו ושלוו לר"ע מהי סיבדקו וכו' : וסיפא דקתני ונאמנת אשה להחמיר . אוקימנא אב"א ר' יהודה ואלוין הפרק . וק"ל בשלמא נאמנת לומר גדולה היא שלא תמאן ואינה נאמנת לומר גדולה היא שתמאן קטנה אלא קטנה שלם תחלוץ פשיטא דנאמנות

דף פח ע"א הא דתנן ר' מאיר אומר לא חוללת ולא מתייבמת ר"מ לטעמיה דאמר קטן וקטנה לא חולטין ולא מתייבמין . והא דקתני סיפא וכו' לא חוללת או מתייבמת מפני שאמרנו לאו דוקא מתייבמת דהא לברכין קטנה כמי מתייבמת אלא אידי דקתני פד' מאיר חליטה ויבום וקתני להו ככל דוכתא נקט כמי הבא חוללת או מתייבמת :

ע"ב גמרא . הא דנשיא כל הכבדות כדקתן על פי נשום . היה נראה דל"ת בין להקל בין להחמיר נשים נאמנות בין לפני הפרק בין תוכו בין לאחריו וטעמא דמילתא משום דמילתא דחיתא קמן ומניין לגלויה מהימנן דמיהא הא חילתא להיא דאמרינן כפ' החולין (דף ע"ב) ואשתמודענהו לקמן דחיה דתיבתא דמי' אבהו הוא וק"ל אפילו בקרוב ואפילו אשה דגלויה מילתא הוא . והוי"פ רבינו הגדול ז"ל כפי' דמילתא ואמר טעמא משום דלאו חילתא דאסורא קא תסדרי ולא אשתמוטא קא תסדרי אלא מילתא הוא דנגלו דהרי הוא גבר עלן והא טיבי איתמיה וכו' כדכתיבנא בהלכות והא נמי להיא דמיה ועדיפא מינה משום דמילתא קמן היא לגלויה הילכך נשים מהימני בין להקל בין להחמיר . כך נראה פי' דבר זה והלכה כפ"ק משום דהוא ספק בריותא וד' ור"ש ויודיא ניבאו ועוד משנה רב וכן היה ר' אליעזר מוסר לאשתו ור' ישמעאל מוסר לאמו . אבל רבינו הגדול ז"ל פי' טעמא דת"ק משום דקסבר לפני פרק בדיקן נשים דמי משתבחין לאחר הפרק שומא ניבאו וכד' יהודה מוך הפרק משום דכלפני הפרק דמי וכד' שמואל ולאחר הפרק משום דאיכא חוקה דרבא וסמכין דאפי' וכד' יהודה וספק הלכה פן בדליתא כהלכות כפ' ב"ש ביבמות . ופי' לאחר הפרק בכל השמועה היינו ומן הכעור . ותוכו היינו שתי י"ב שבאו שמונה הגלרים וכך פי' ד"ש ז"ל וכן הוא קבל רבינו וכל הגאונים ז"ל . ולפי שהיון הוא שני בחסל סבו בה פלג הפרק כלות' כפ' שאיכיר ח"ב ב"מ ומי מחולק בה אין שומטין לו : בשלמא לפני הפרק כטיא בדיק' דמי' משתבחין לאחר הפרק שומא ניבאו . פי' שאלמלא סדקו הגסים בתוך הזמן היינו אומרים לאלתר זמן הביאו ולא קודם לכן שאורח במוטא בא . וה"ל אפי' לתוך זמן שאין חושטין שמה לפני זמן הביא' אותן למ' דכלאח' זמן דמי וחוללת היא ועפשו הכשים נאמנות וקטנה היא שלא תחלין ואפילו לומר קטנה היא שתמאן אינו נאמנות מ"ט כיון דקידש בתוך זמן ובעל לאחר זמן ה"ל ספיקא דאורייתא אפילו היו שם ק' עדים ששטרות הללו שומא הן חושטין שמה הביאה שטרות לאחר זמן ונשורו ולטולס אינה מנאמנת . ואי קשיא היכי ניבאו לן השפא בדיקא לפני הפרק משום דמי' משתבחין לאחר הפרק שומא ניבאו והא למאי דקט' ד' השפא דחוקה דריבא בין למיאון בין לחליטה הוא לאחר הפרק אפילו תאמר שאלו שומא הן מ"מ גדולה היא דחוקה הביאה שתי שטרות . לאו קושיא היא ואנן מחווי' אויגא כהרי"א כדריית' דחית' ליה בדיק' כלאחר הפרק ולפוס הכי קאמרינן בשלמא בדיקא לפני הפרק לבוס מלי קאמרת כדרייתא מהניא ודאי ללא עבדון עובדא בהכך שטרות אלא בדיקא דלאחר הפרק גופיה קשיא למא לי ומשום דלא בעינן להקשווי' אדיוקא מלי דקתני כהדיא קאמרינן הכי והשתא לא נחלינן למידק כנסתו כלום דקתני וסתמא פרכינן דמתרטינן לכו' כדמתרין בתסקא לעיל באידך פירקן ולפירושא כדרייתא בעלמא חתינן השתא דמי דיקי כפשיטה הוא ויכל למימר בדיקא דלאחר הפרק להחיקה בקטנה כשלא נמלאו בה שטרות אלא פירש כדרייתא בתסקא לעיל הכא ולפיכך דקאמר כטיא בדיקא לאו דוקא דאנן לא דריכנן במידיק קודם זמן שומא הן . אלא מהניא בדיקא דנשים להכי . וכן כדרייתא דקתני נשים בודקות לאו דוקא אלא לומר שהן נאמנות אש בדיקו וה"ל השומע בכל מקום בתלמוד שאין חושטין לשטרות שנמלא לאחר זמן שמה הכיאו אותן קודם זמן ושומא הן כדלמדין כפ' מי שמת' (דף ק"ד) דמטיה דכני ברכ' בניניקות וכו' ובאו ושלוו לר"ע מהי סיבדקו וכו' : וסיפא דקתני ונאמנת אשה להחמיר . אוקימנא אב"א ר' יהודה ואלוין הפרק . וק"ל בשלמא נאמנת לומר גדולה היא שלא תמאן ואינה נאמנת לומר גדולה היא שתמאן קטנה אלא קטנה שלם תחלוץ פשיטא דנאמנות

לומר גדולה היא שתמאן קטנה אלא קטנה שלם תחלוץ פשיטא דנאמנות

חרושי נדה להרמב"ן ז"ל פרק בא סימן

בחווקת תפילין הכתוב מדבר ובתוכו מימים ימימה ולא לילוח וכך סמכו
 עם בירושלמי ד' מכהו בשם ר' אלעזר העומד תפילין בלילה עובר בעשה
 מה טעם ושמרת וכו' אבל לאחר לפי זה הענין ולפי הפי' שאין מברכין
 על כל מנהי שאין סילוקם גמר עשייתם כגון פושט לביט ביום וזיווגא מן
 הסוכה אבל בליגה מברכין על גיטית וכן לאחר שופר וזולב וכל כיוצא
 בהן שעשייתן גמר מלאכתן מברכין וזה שלא העמידו משמתינו דיש טעון
 כמנהג כיוצא באלו שאינן טעונות ברכה מפני שאין לאון לאחריו אלא
 לאחר שנגמר המעשה וזה הלשון כגון הוא שאין הדיון נותן לברך לאחר
 במנהג שעריון הוא חייב בה והוא מסלקה ממנו שא"כ מנינו חוטא ומכר'
 ואין לך כן אלא בקורא בתורה ובגבור מפני שהוא מנוה לגמור כדי שיהיו
 ג' אוו' קוראים תקנת חכמים . אבל כגמר מנהג בכל מנהג נגמרת
 מברכין היו דומין להו' הלל ומגלה ומורה בכבוד ורואינו לרבינו האי גאון
 ז"ל כשכתב בקא דכתי מערב' לא הניקיה בתחובתא ומיהו אי בני איהש
 למיעבד ככתי משרתא ספיר דמי . ואין בירושלמי שבשבת נראה
 שמברכין על הכלות ז"ל שהנריך לברך ה' של די ווא' של ראש קוף
 ע"פ שלח אה . וכן החזירו טע הענין הוא בפרק הרואה ואתרו העושה
 תפילין לעצמו אומר חמ"ה למשנת תפילין לשמו כשהוא לובס אומר
 בח"ה חמ"ה על מנת תפילין וכשהוא ליתרון אומר חקב"ו על הנחת תפילין
 בכל מקום מברכין כן חמ"ה על שלח אה ולא כדכתי רבי הגדול ז"ל שפירש
 לא שח מברך א' בלבד על תפילין אלא שיש לנו פתחון פה לומר דגמרא
 ירושלמי ס' ל' בדיקס' ד' משי קורא בגמרא דלין . אבל במסקנה חסיקו חביו
 ורצה לא שח מברך א' ואין כמסקנה דגמרא דלין כדכתינו או שענין הירוש'
 במניח א' מן ולא במניח תפילין :

דף נב ע"א

הטעור והחלב ככרובי חנים נריבים לא
 מחסה ולא הכשר . פי' נבלת בהמה ונבלת הטוף אינם נריבים הכשר
 מים ולא הכשר שרץ מפני שסופן לטמא טומאה חמורה . והחלב אינו
 נרץ הכשר מים שכבר הוכשר בדם שחיטה אבל הכשר שרץ לרדך לנדרין
 קנינין ואין אהיה יכול לאומר בחלב נבלה דח"כ נרץ הוא הכשר מים ושרץ
 שהוא אין סופו לטמא טומאה חמורה דכתיב וחלב נבלה וחלב טרפה
 ועשה לכל מלאכה . וא"כ כתי בחלב של טמאה שהוא נרץ מחסבה שהרי
 נבלת טמאה בכל מקום נריבין מחסבה ואין חלפה חלוק מחסבה אלא
 בחלב של מחסבה הוא ואינו נרץ הכשר ויש עכשיו מפני שכבר הוכשר
 בדם שחיטה אבל הכשר שרץ לנדרין קנינין הכשר כדפירש' וכוסיטא
 דרס' נבלת בהמה טמאה בכל מקום ונבלת טוף טהור בכפרים לריבה
 מחסבה ואין נריבין הכשר ולא גרם בה חלב כיון דחלב בכפרים נרץ
 מחסבה הכשר נמי נרץ שלח הוכשר בשחיטה מפני שקדם הכשר למחשב'
 והכשר קודם למחסבה הוא הוי הכשר כדאיתא בעעור והרובי . ונכנס
 המשינות כתי אין בהם חלב כפיטא :

דף נב ע"ב והיא סבת מדחייבה כפאה מחייבה כמעט .
 חיבה למדך להא ליה לחתוי מכלל מחסבה
 גלימה היא שהשבת חייבת במעשרות דתני כמס' מעשרות ומייתקין לה
 בגמ' בפ"ק דע"א ד"ח אומר השבת מעשרת זרע וירק וזרין וחב"א
 אינו מעשר ירק וזרע אלא השלמים והגרניר בלבד הא הכל מודים שהוא
 מעשר . ואיכא למימר אי מהתם הא דה"ק אינו מעשר זרע וירק
 אלא השלמים והגרניר אבל השבת אע"פ שהרע הירק ממנו שרין אינו
 בכלל לפי שהוא פטור לגמרי . א"כ אידי דכתי מכלל ומדחייבה
 כמעט טמאה טומאת אובלין דיק נמי מדחייבה כפאה מחייב' כמעט
 וה' דחיי דמתי למיפסס טרווייהו כדאיהו מההיא דמיתתי בשלהי שמעתי
 השבת ומשנת טעם כקדרס וכו' אלא גידול מורה ויחיד מפרך לה
 ומסייעת ליה מההיא והכי אורחא דתלמוד' ככמה דכתי : **דא דאמרי'**
 לבני מעיבא דמברכין בתר דסליקו תפילין לישמור הקיו . פי' ה"ת
 ז"ל בספר הישר שלו שלא אחרו אלא בפילין . אבל בניית ושאר מנות
 אין מברכין לאחר עשייתן . והכי ראויה ממה שאמרו בירושלמי בפ' היה
 קורא בתורה כוונת הוא מברך עליהן ד' וירקן כס"ד יעקב בר ארי
 כשהוא נותן של די מכו אומר בח"ה חמ"ה על מנות תפילין וכשהוא נותן
 לראש מכו אומר חקב"ו על הנחת תפילין . וכשהוא חולטין מכו אומר
 ברוך וכו' לשמור הקיו ואיתא במ"ד בחוקת תפילין הכתוב מדבר בדם
 בת' דבחווקת הפסח הכתוב מדבר לא כר"א . והטעם לזה מפני שנתח
 תפילין לאחר שקיימת החמה עובר בעשה הילכך מברך בשעת סילוקן
 בליגה שהוא תקיים עשה ואין לך כן בכל המנות כך פי' חכמי הרפאים
 בשמו ז"ל . ועדיין אינו מחזור דח"ה הא דאמרינן בשמעתין לאיתוי מנות
 ומקשי' ולבני מערבא דמברכין בתר דמסלקי תפילין מתי איכא למימר
 מתי קוטי' מתני' לאיתוי כל שאר המנות . ועוד יש נכסאות שכמו
 בהן ולבני מערבא דמברכין אמתות וכו' אלא נראה לבני מערבא ה"ה לכל
 מנות שטעונות ברכה לאחריו וז"ל בירושלמי איתא בת' דבחווקת תפילין
 לא הקפידו אלא על הלשון דלשמור הקיו אבל שאר כל המנות אין מברכין
 אלא לשמור מלותיו ובודאי נראה לומר שאין בני מערבא מברכין כן אלא
 בשמן מסלקין אותן בזמן ערביה ולא משום עשה שבהן אלא משום שכבר
 נגמרה מלותן דקסברי ליה לאו ומן תפילין הוא ז"ל סלקו אותן בע"פ
 וכבר כתיב' ל' ד' מברכין היו אבל אם היו מסלקין ביום היחך יברך
 וכלהו נגמרה להענין ולא ללשון . ולפיכך אמרו בירושלמי דאיתא בת' ד

בחווקת תפילין הכתוב מדבר ובתוכו מימים ימימה ולא לילוח וכך סמכו
 עם בירושלמי ד' מכהו בשם ר' אלעזר העומד תפילין בלילה עובר בעשה
 מה טעם ושמרת וכו' אבל לאחר לפי זה הענין ולפי הפי' שאין מברכין
 על כל מנהי שאין סילוקם גמר עשייתם כגון פושט לביט ביום וזיווגא מן
 הסוכה אבל בליגה מברכין על גיטית וכן לאחר שופר וזולב וכל כיוצא
 בהן שעשייתן גמר מלאכתן מברכין וזה שלא העמידו משמתינו דיש טעון
 כמנהג כיוצא באלו שאינן טעונות ברכה מפני שאין לאון לאחריו אלא
 לאחר שנגמר המעשה וזה הלשון כגון הוא שאין הדיון נותן לברך לאחר
 במנהג שעריון הוא חייב בה והוא מסלקה ממנו שא"כ מנינו חוטא ומכר'
 ואין לך כן אלא בקורא בתורה ובגבור מפני שהוא מנוה לגמור כדי שיהיו
 ג' אוו' קוראים תקנת חכמים . אבל כגמר מנהג בכל מנהג נגמרת
 מברכין היו דומין להו' הלל ומגלה ומורה בכבוד ורואינו לרבינו האי גאון
 ז"ל כשכתב בקא דכתי מערב' לא הניקיה בתחובתא ומיהו אי בני איהש
 למיעבד ככתי משרתא ספיר דמי . ואין בירושלמי שבשבת נראה
 שמברכין על הכלות ז"ל שהנריך לברך ה' של די ווא' של ראש קוף
 ע"פ שלח אה . וכן החזירו טע הענין הוא בפרק הרואה ואתרו העושה
 תפילין לעצמו אומר חמ"ה למשנת תפילין לשמו כשהוא לובס אומר
 בח"ה חמ"ה על מנת תפילין וכשהוא ליתרון אומר חקב"ו על הנחת תפילין
 בכל מקום מברכין כן חמ"ה על שלח אה ולא כדכתי רבי הגדול ז"ל שפירש
 לא שח מברך א' בלבד על תפילין אלא שיש לנו פתחון פה לומר דגמרא
 ירושלמי ס' ל' בדיקס' ד' משי קורא בגמרא דלין . אבל במסקנה חסיקו חביו
 ורצה לא שח מברך א' ואין כמסקנה דגמרא דלין כדכתינו או שענין הירוש'
 במניח א' מן ולא במניח תפילין :

דף נב ע"ב

הטעור והחלב ככרובי חנים נריבים לא
 מחסה ולא הכשר . פי' נבלת בהמה ונבלת הטוף אינם נריבים הכשר
 מים ולא הכשר שרץ מפני שסופן לטמא טומאה חמורה . והחלב אינו
 נרץ הכשר מים שכבר הוכשר בדם שחיטה אבל הכשר שרץ לרדך לנדרין
 קנינין ואין אהיה יכול לאומר בחלב נבלה דח"כ נרץ הוא הכשר מים ושרץ
 שהוא אין סופו לטמא טומאה חמורה דכתיב וחלב נבלה וחלב טרפה
 ועשה לכל מלאכה . וא"כ כתי בחלב של טמאה שהוא נרץ מחסבה שהרי
 נבלת טמאה בכל מקום נריבין מחסבה ואין חלפה חלוק מחסבה אלא
 בחלב של מחסבה הוא ואינו נרץ הכשר ויש עכשיו מפני שכבר הוכשר
 בדם שחיטה אבל הכשר שרץ לנדרין קנינין הכשר כדפירש' וכוסיטא
 דרס' נבלת בהמה טמאה בכל מקום ונבלת טוף טהור בכפרים לריבה
 מחסבה ואין נריבין הכשר ולא גרם בה חלב כיון דחלב בכפרים נרץ
 מחסבה הכשר נמי נרץ שלח הוכשר בשחיטה מפני שקדם הכשר למחשב'
 והכשר קודם למחסבה הוא הוי הכשר כדאיתא בעעור והרובי . ונכנס
 המשינות כתי אין בהם חלב כפיטא :

דף נב ע"ב והיא

סבת מדחייבה כפאה מחייבה כמעט .
 חיבה למדך להא ליה לחתוי מכלל מחסבה
 גלימה היא שהשבת חייבת במעשרות דתני כמס' מעשרות ומייתקין לה
 בגמ' בפ"ק דע"א ד"ח אומר השבת מעשרת זרע וירק וזרין וחב"א
 אינו מעשר ירק וזרע אלא השלמים והגרניר בלבד הא הכל מודים שהוא
 מעשר . ואיכא למימר אי מהתם הא דה"ק אינו מעשר זרע וירק
 אלא השלמים והגרניר אבל השבת אע"פ שהרע הירק ממנו שרין אינו
 בכלל לפי שהוא פטור לגמרי . א"כ אידי דכתי מכלל ומדחייבה
 כמעט טמאה טומאת אובלין דיק נמי מדחייבה כפאה מחייב' כמעט
 וה' דחיי דמתי למיפסס טרווייהו כדאיהו מההיא דמיתתי בשלהי שמעתי
 השבת ומשנת טעם כקדרס וכו' אלא גידול מורה ויחיד מפרך לה
 ומסייעת ליה מההיא והכי אורחא דתלמוד' ככמה דכתי : **דא דאמרי'**
 לבני מעיבא דמברכין בתר דסליקו תפילין לישמור הקיו . פי' ה"ת
 ז"ל בספר הישר שלו שלא אחרו אלא בפילין . אבל בניית ושאר מנות
 אין מברכין לאחר עשייתן . והכי ראויה ממה שאמרו בירושלמי בפ' היה
 קורא בתורה כוונת הוא מברך עליהן ד' וירקן כס"ד יעקב בר ארי
 כשהוא נותן של די מכו אומר בח"ה חמ"ה על מנות תפילין וכשהוא נותן
 לראש מכו אומר חקב"ו על הנחת תפילין . וכשהוא חולטין מכו אומר
 ברוך וכו' לשמור הקיו ואיתא במ"ד בחוקת תפילין הכתוב מדבר בדם
 בת' דבחווקת הפסח הכתוב מדבר לא כר"א . והטעם לזה מפני שנתח
 תפילין לאחר שקיימת החמה עובר בעשה הילכך מברך בשעת סילוקן
 בליגה שהוא תקיים עשה ואין לך כן בכל המנות כך פי' חכמי הרפאים
 בשמו ז"ל . ועדיין אינו מחזור דח"ה הא דאמרינן בשמעתין לאיתוי מנות
 ומקשי' ולבני מערבא דמברכין בתר דמסלקי תפילין מתי איכא למימר
 מתי קוטי' מתני' לאיתוי כל שאר המנות . ועוד יש נכסאות שכמו
 בהן ולבני מערבא דמברכין אמתות וכו' אלא נראה לבני מערבא ה"ה לכל
 מנות שטעונות ברכה לאחריו וז"ל בירושלמי איתא בת' דבחווקת תפילין
 לא הקפידו אלא על הלשון דלשמור הקיו אבל שאר כל המנות אין מברכין
 אלא לשמור מלותיו ובודאי נראה לומר שאין בני מערבא מברכין כן אלא
 בשמן מסלקין אותן בזמן ערביה ולא משום עשה שבהן אלא משום שכבר
 נגמרה מלותן דקסברי ליה לאו ומן תפילין הוא ז"ל סלקו אותן בע"פ
 וכבר כתיב' ל' ד' מברכין היו אבל אם היו מסלקין ביום היחך יברך
 וכלהו נגמרה להענין ולא ללשון . ולפיכך אמרו בירושלמי דאיתא בת' ד

חרושי נרה להרמב"ן ז"ל פרק בא סימן צא

צא

וכן שמעתי בספר ר"ח תיבה כיר ורגל סגי :

ע"ב הא לחמירין מ"ד כל כה"ג מציאה קרבן ונחבל קמ"ל .
נראה לי שאין לפרש קמ"ל דלית נחבל אבל מציאה
קרבן כמו שכתבו רבים . דהא כתמים דרבנן הם ואפילו בידוע שמוג'ן
חוזי דבר טורה טורה ואין מביאין לא לירי ויבה ולא לירי נדה כדאפי'
לקמן בפרק הרוסה . אלא ע"כ נכדש קמחמט לן דאינה מביאה קרבן .
ולא נחבל שני ימים וחלוק דומיא דג' חלוקין ויש לדחוק שבין שרחה
שנים וכריכה שימור בשלישי אף על פי שאין דין הכתם לטמא כתחלה
כיון שדבר ברורה דמגופה חוזי בדין הוא שמעשה ובה גמור' שהרי לא
עלתה לה שימור . ואין זה נכון :

דף גע"ב מטמאה

עגמה וקדשים למפרע . פרש"י ז"ל
עגמה לטהרות ודוחאי שיש בכלל
עגמה קדשים דליתו נמי בכלל טהרות הן אלא משום פלוגתא דרשב"א
בקט הכי וחי קשי' לרשב"א הא מנינו כחמה חמור מראייה דאלו כתמה
מקולקלת לחינה ומטמא בוועלה ואלו ראייה אינה מקלקלת לחינה ואינה
מטמא את בוועלה כדאייתא בפרק קמא . ויש לומר דלרשב"א ל"ק ליה
אלא שלא נחיריך וזו טומאה ככתם למפרע ויפר מוזן טומא' דראיה לפי
שאינו בדין אבל אם נחמור במנין דכתם ויפר במנין דמשתלשט דראיה
לענין קלקול ל"ק ליה וזו ודאי אכל בכתם אף שעת מציאה
ממנו שאין זמן ספק מוציא לירי וזו ודאי אכל בכתם אף שעת מציאה
ספק לשיבך לא התיחילו למחנה ממנו וכיון שאף בזמן דמע' לעת יש קלקול
במנינה גבי כתם הארובי לענין מנין מקולקל' משעת הכבוס למנינה .
ואפי"פ שאינה מטמא טהרות ולא קדשים אלא עד מנת לעת של מציאה .
ככ"ל . והא דנקט עגמה משמע לי מעני שמטמאה נמי את בוועלה נקט
הכי ולא קתיי כדריא טהרו' וקדשים . ובמסופ' מפרש' היינו למנין
שלה לומר שהיא מקלקלת לחינה . ורשב"א עגמה אינה מטמאה
למפרע ומודה במעל' . ואין עירושם נכון לפי כוונתם שהרי בזמן
מעל' עי היתה חמור כתמה מראי' שהרי מודה רשב"א שמקולקל' למעלה
בכתמים כדמצינו בסמוך ואלו כדריא אינה מקולקל' כלל . אלא טמאה
בדפרישית : שדוחאי מתקן הלכותיה לירי ויבה . פי' רש"י ז"ל
לענין ויבה הוא מתקן לדרייה היבא דלא חוזי ביום לא תלינן כתמה
בדריאה ומונה ימי נדה מיום ראייה ואין ימי ויבה מתחילין עד יום ה'
לראייה ולרבי מונה מיום מציאת כתמה ואף להקל ולטבול לילי ז' לבתמה
אם פסקה ומיום ח' לבתמה אמרינן יום זכ הוא ונמנה רבי מחמיר לענין
ויבה דכי חוזי כח' לבתמה אמרינן יום ויבה הוא ולרובא לשמור יום כנגד
יום ולרשב"א סוף נדה הוא ואין לרדך שימור ולא נראה דהא רשב"א כיון
דלא תלינן כתמה בדריאה מקולקל' היא לבתמה אמרינן . ולא פ'
בה שהיא מתקן הלכותיה לירי ויבה שהיא מחמיר וחושש לכתם משום
זכ כג' גריסין ועוד אי נמי שחם רחקה שנים והוא נריכה שימור .
וכן בכל פלגה רופים שרחה חוששת לויכה ולרובא נקיים כמלה שהיא
מתקנה ומוציאה מכל ספק ויבה וחי מעותה שאינו מוציאה מידי ספק
כלומר דראין דומינן בדברי המחמיר . ואף לטון זה אינו עולה לדמה
לירי ויבה לכל דבר הוא חמיר' שהרי רבי מטבא' ליום שני לראי' ולרשב"א
ליום שביעי . ועוד ק"ל כיון דק"ל כתמים דרבנן ובראייה כתמה אינה
מטמאה היאך רבי מונה לה משעת כתמה . והלא ביום ראייה היא תחלת
נדה וממנו ראו למכ' דבר תורה . וכדאמרינן בפרק קמא ברוסה
כתם ומקולקל' למנינה ואינה מונה אלא משעת שרחה . לשיבך כ"ל
שלא עת רבי אלא כתמה בדריאה אבל ראייה ככתמה לא . כתמה
בדריאה לומר שאינה מטמאה עגמה וקדשים למפרע ואינה מקלקלת
למנינה מיום לבישת החלוק אבל מכל מקום עיקר מנין נדה ויבה מיום
ראיה כדון תורה וחוששת נמי ליום מציאת כתמה כדון דבריהם לשיבך
אמרו שהיא מתקן הלכותיה לירי ויבה כלומר שאינה תולה כתם בדריאה
אלא במקום שאין חילוק ספיר' ויבה ביניהם כך דהיינו אותו יום שמנין
ימי נדה חכה אחד הוא בין לבתם בין לראיה . ומלאו כל הספירו' ראויין
כדין תורה משעת ראייה וכשהוא מעת לעת הוא רואה אינו תולה וממלאו
מקולקל' לבתם ומונה משעת ראייה כמלה כשהוא אומר תולה מתקנת
לגמרי' . וכשהוא אומר אינו תולה היא מקולקל' לגמרי' . אבל רבי אפי'
כשעה שהיא תולה כתמה בדריאה הוא משעת לירי ויבה . שהרי אסורה
לשמש עד יום ז' לראיה שהיא ח' לבתמה . ואם רחקה בו ביום חוששת
לויכה בודאי כמלה לרבי שאפילו בשעת תקונה כלומר שהיא תולה הוא
שעומתה שפולה כתמה בדריאה ואינו תולה ראייה בבתמה ולא השוה
מדותיו . ככ"ל וסליק ספיר' :

דף גע"א הא

לחמירין ותשמש נמי בשעת עשר . ק"ל
והיכי ס' דעשירי לא בעי שימור והאמר רבי
יוחנן בפרק מינוק' עשירי נכשירי ובעי שימור . ועוד רב שטת דמתרין
לה משום גרגרן ספיר' ר' יוחנן ואמר כריש לקיש . והא קיימא הלכה כרבי
יוחנן בר חמיני פלג ועוד אמאי נטר לה לטויפא ושא מרישא ש"א דיום ח'

טמא ויום ח' טהור ביום העשירי רחקה ויום אחד עשר היא שומר כנגד
כדקתיי שאינה משמשת אלא שמיני ולילו' וד' לילות מתוך שמונה עשר
יום אלא רוחה כשכפה עשר וסומ' בשמונה עשר . וי' קסבר מקשה
דעשירי יום לו שימור בתוך ימי ויבה דהיינו ביום אחד עשר והיינו רשם
אבל זו כיון דיש בה עשירי יום' ורחקה כהן אין ספירה לעשירי מעשה
שאין ספירה אלא בימי ויבה וסוף ימי נדה היא דומיא דספיר' א' והיינו
נמי דרב שטת . ורב אפי' מתוך שלא בטלה שמירת' א' את של עשירי לא
נכי די' א' לא בעי שימור עשירי מיהת בעי לעולם . ואי קשיא ותיקשי'
ברייחא לר' דאמר אף לעשירי לא בעי שימור . ויש לומר שיפא מתרין
לה משום גרגרן אסור כר"ש וקסבר דרואה בעשירי ומשמט' ל' כל שכן
דהוי גרגרן וזע' דלא תקן . ויש מפרשים דלא אמר ר' עשירי לא בעי
שימור אלא לת"ד הלכות י' דהיינו ר' אלעזר בן עזריה אבל לר' ע'
דאמר קראי ויכה עשירי נמי בעי שימור חזן מ"א דכיון שאין שימור
שלו בימי ויבה אין לו שימור וכדאוקמתא לפלוגתא דר' ור' בפרק חמא'
ואין זה מחזור . מדאמרינן משמש רביעי ומיה מתוך שמונה ועשרים יום
דלפי זה פתחה של זו מ"ח לכ"ח . שעת מינה שאין האשה נעש' תחלת
נדה משנעש' ובה גדולה עד שתספור נקיים שלה שרי' וזו
שהוא טמא כל שבעה אין בו מימי ויבה אלא ארבע ימים הראשונים ואם
תאחר בג' האחרונים נעש' תחלת נדה כמלתא בשבוע חמישי' שהיא טמא
וכה גדולה ולרובה שבעה נקיים ואם כן היאך פתחה של זו כפתחת
כ"ח והרי כל אותו שבוע ה' בימי ויבה הוא ונעשת בו ובה גדולה וכשכוע
ו' חמיר' נקיים וכשכעה שהיא טמא ששה ימים שבו ימי ויבה בן . ואינה
משמש' בשמונה כמלתא שלא שמש' בכ"ח שנים כלום . וכן נמי מדקפני'
סיפא משמש' חמשה עשר יום מתוך מ"ח ש"מ ככ"ג דלי' לא תיחא הכי
כיון שכבעה של שמונה ימים השביעי' ואלו אומרים תחל' נדה של זו
שחזור' חלילה וכן סיפא דקמי' וכן למאה וכן לחלף כלומר דמאה טהורין ז'
שבעה הראשונים תחל' נדה והשאר כולן ימי ויבה הן ומאה טהורין ז'
לספירה וכולן לתשמיש והיינו ימי שמושה בימי ויבה אלא כולן ימי
ויבה הן משנעש' ובה גדולה עד שתספור שבעה נקיים אין ראייה לא
ספירה לספירתה ואינה מונה מהם ימי נדה . וז' בפרק בנות כתיב'
מה ימי נדהה אין ראויין לויכה ואין ספיר' שבעה עולה בהן כלומר
לפי שא"ח וזש אמרו וכי דנין אפסר משא"ל לומר שא"ח לספיר' ויבה
בימי נדה כמ"ס וכן פי' רש"י ז"ל : וראה דאקטינן הני ארביים'
היו מפורש בדברי הר"ר אב כ"ד ז"ל דהכי מקשה בשמנה ימים הרביעי'
למה שמשם שבעה והלא נריכה היא לשמור יום ח' לספיר' עשירי ואחד
עשר של ימי ויבה שרחה כהן בשמונה השלישי' וכדאמרינן ברישא דהיינו
שימור בעו ופרויך רב אדא וזת אומר' ימי נדה שאינה רואה כהן עולה לש'
לימי ויבה כלומר של זכ קטן . ולפיכך יום ח' של ח' רביעי' ששלישי'
כהן ימי נדהה עולה לה לספיר' שמי' של יום עשירי שאמרנו . ואין
דברי רש"י ז"ל נכונים בזה אבל דבר שהכל מודי' בו שאין ימי נדה מתחילין
עד שתספור נקיים וזוהו ונכוח על הרמב"ם פסחי' ז"ל שכתב שבחור
שהאשה שרחה תחלה מונה שבעה לנדפה וסמוך להן אחד עשר ואח"כ
מונה ז' לבד' אפי' שאינה רואה כהן ואחריהן אחד עשר ואם רחקה
כהן הרי היא ובה וכן כל ימיה ואם קבעה לה וסת תחל' הוס' הוא יום
נדה וממנו מונה שמונה עשר ומונה שבעה לבד' אף על פי שלא רחקה
ואם רחקה אחריהן באחד עשר ובה היא . עוד שיש וכתב שאפילו רחקה
ט' ו' ואחד עשר ושנים עשר הרי זו ובה ותחל' נדה וכל אלו דברי רבא'
שלדבריו לא תמנה לרואה שבעה טמאים ושבעה טהורים שתשמש' אלא
שבע שני ולסוף תשעה שבועי' משמש' ששה ימים כשכוע העשירי ומשמש'
ימים כשכוע שנים עשר ופתחה של זו לסוף אחד עשר שכועי' ובגמורה
אמרו רביעי ומיה ולא קיים אלא בתוך כ"ח ה' וכן לדבריו בשמונה
ימים טמאים ושמונה טהורים אינה משמש' חמשה עשר יום אלא מתוך
אלא שלשה ימים וכיון שלא אמרו משמש' ארבע עשר יום מתוך שנים
ושלשים או משמש' שמונה עשר מתוך כ"ז וכן כיונא במנין הללו ש"מ
שפתחה של זו מ"ח ומכאן ואילך חודת חלילה . וכן האשה שרחה
עשרה ימים טמאים ועשרה ימים טהורים אין ויבה ושמושה שים
אלא פעם אח' בלבד לפי דברי הרב ז"ל שהרי כשהיא חודת ורואה כן
כשניה בשמונה ימים טהורים נשלמו ימי ויבה ראשונה ורואה כן
כמלה שכעשרה ימים טמאים שניים חמשה ימים מימי ויבה ואין ימי
שמושה כשאר ימים אלא שלשה וכן למאה וכן לחלף למה מנה חמשים שבעה
לנדה והשאר לויכות והלא נעשה היא נדה אף על פי שלא ספרה
לויכה . ועוד לדבריו מנינו אשה רואה יום אחד מסוף ימי נדה
ויושב' עליו ששה ימים מימי ויבה ואין לנדה ספירה אלא בימיה . וכן
סגויה בכמה מקומ' כמסקתא זו סהרואה יום מ"א לצב' ופ"א לנקבה והרי
היא תחלת נדה ואין מנין לימים שמקודם להן והשנים לפי שכבר נעש'
המנין

חרושי נרה להרמב"ן וז' פרק בא סימן

הרו השלימה עליו ששה ועוד י"א אחריו נחלת חזרת ולתחלת נדה
 וכל שכן אם היה בימי ויבה סבב עברו ימי ויבה ימיים סתים ראויים
 להיות נדה וחלו לדברי הרמב"ן ח"א דהא ליכא למימר שאותו יום כבוד
 אחד עשר היום וכשתמה אחריו שבעה עשר נחלת עומדת בימי ויבה
 למנין הראוי וכן כל השמושה ומדאמרין תאם גמי חמשה וארבעים
 ימים שומאים ראיתי וכן כולם אשתמש בהדיא דמשה שבעים וזה
 גדולה הינה נעשת נדה לשלום עד שתספור שבעה נקיים שלה ואין לי
 להחריץ . וכן יש שבזמן בחכורי הראשונים כקלמס כגון רב סעדיה
 שכתב שכל אחד עשר יום . פנין נדה נדה בשלשה ראיות בשלשה ימים
 נעשית וזה גדולה בין ברעופין בין בתפוזין . וזה טעם מתפרס כלן
 ובכמה מקומות דרעופין בעינין ולא מספורין ועל כיוצא בדברים הללו
 ידוע כל הימים שהתורה משפחת מלומדיה ואין להם מנוח אלא
 ברורה במקום אחד :

המנין . והרב ז"ל אורה ביולדת משפסקת ומתחלת למנות מחלת ראיה
 שלאחר מלאת ולדכריו בריך הוא להביא ראיה מן התורה לכוני זה שהוא
 משנה היולדת משאר נשים שאפילו כשאין רוחות הן מונות ימי נדה
 ויבה כאלו הן רוחות . ועוד דהא בפ' בנות כותיים אמרי' דלכלול עלמא
 נדה ופתחא מב"ז מנין ואם היינו מניין משעת ראיה ראשונה כ"ז בימי
 ויבה קאי לה . ועוד מהא דפנין הינה למודה לראות יום ט"ו ולוקמה
 שמואל ט"ו לסבילתה שהן כ"ב לראייתה וכו' ואם אלה מונה כל ימי
 נדה ובה לתחלת ראיה ראשונה שראתה זו כי הדבר אותו כ"ב תלומא
 בימי ויבה קיימי והיאך קבעה וסת בכך שאין האשה קובעת וסת כ"ז א'
 כדאיחא תאם בשלבי בנות כותיים ואין הוסת נקבע אלא בשלשה הסלגו'
 כדבעינן לפרושי קתן וכל שכן לרב הונא ברביה דר' יהושע דקשיא דאמר
 אינה חוששת בתוך אחד עשר וכל זה בחסכתא זו . ותמיהו עליו אם
 העביר עיניו כפתחי נדה כמס' ערכין דתנא רבנן טועה שאתרה יום
 אחד טמא ראיתי פתחה שבעה עשר פירש שאפילו היו תחלת ימי נדה

סריק פרק בא סימן

פרק דם הנרה

הסככות פירש ר"י ז"ל אילן המיסך על הארץ והוא סמוך לדרך
 בית הקברו וזמנין דמיתרמי בין השמשות וקברי תאם והיינו ספיקוייהו :
 הפרעיות . אכניס גדולות ומלוטות מן הגדר וקבר תחת אחת מן
 ואינן יודעין תחת איזו מכן . ותמה הוא אם כן ספק שומאמה הוא ואם
 הוא ברשות היחיד ספקו טמא ואם היה ברשות הרבים וגזרו עליהן
 מפני שהחוקה עם שומאמה למה אחריו כבופי מהלך על פני כולה דנאמן
 שמה תולה הוא בספק שומאמה ברשות הרבים דספיקו טמא וגזרו דרבנן
 ליה לאו עור הטיב הרב ר' אברהם בר דוד ז"ל לאסן כן כל זמין וגזרוטמא'
 גמי ומאי פנא אכניס דקט . פירש הרב ז"ל שהסככות אילן שעפנין
 אה' למעלה ואה' למטה ואין שם אהלא אלא שרויין את העליונה כאלו
 הן למטה והאחתונות כאלו הן למעלה ואף על פי שאין העליונות כדון
 התחתונות אלא סעדין נשאר שם אורח מועט נעשה כולו אורח שלם .
 וכן הפרשות אכניס שיוכלות מן הגדר ואינן גונעות בו וכו' אלא שראוי'
 לקבל המעיבה נעשת אהל שלם ומביא שומאמה מדבריהם . ושמוס
 כספק שומאמה וזהו ספקו שאין אהל שלהם שלם וכשקברו עם בודאי
 מיירי . ואף על גב דאמרין בסוכה שאין לומרם גור אחיה גור אסיק
 אלא בתוך שלשה משום לבדד ונבי קורות הבית תנן שאפילו אין ביניהם
 טפח שומאמה תחתיקן ביניהם טמא' אשתא לא כסתום דמי . שאני
 הכא דביין שהכל מליין אחד ומכותל אחד היו חיבור ומשלים אהל שלהם .
 כך כתב הרב ז"ל וכענין הוה שני בתוספות ברשות ומיהו דוקא
 שאין בין הענפים של סככות כותח טפח שאם היה ביניהם בודאי פותח
 טפח מספיקין : אבר' ר' יוחנן ביהלך ובה על פני כולה . ה"ג
 איכא למיחש דלמא טמא הוא אלא כבובל שומאמה הוא דתוקמה דיומא
 דרישא דתחתיקין ומשום דרישא שאין לומרם גור אחיה גור אסיק
 ז"ל אלא תחתיקין דקתני לחתנין לומר קברטו עם את הנפלים ואינן
 לחתנין על הסככות הא' ודאי כשם שנאמרו על הנפלים כבהן שלהם
 אצל תרומה שם כך נמי לחתנין על הסככות במהלך שם ואובל תרומה
 זו אינה קושיא שההלך ובה על פני כולה היכי שזוכר בכל השם
 שאפילו לא היה הכותי חושש לאלה הסככות בטמא בקבר נגמא אה' הוה
 שם ובחזן על גופו של קבר הא' על שומאמה הסככות כגון שמיך תחת
 אחד מן האילנות אינו לחתנין עליו דליה לכו דין אהל בסככות ופרשות
 אהל כנפלים לחתנין הן ואף על גב דאיכא למיחש לבקראתו דיעירא כן
 כראה לי וליכא לפרושי מהלך ובה על פני כולה שהלך תחת הסככות
 אורך רוחב שהרי פירשו שאלה הסככות עלתו מדבריהם והם אונן
 גזרין כן והילכך ודאי אינן לחתנין עליהם אפילו עושין בהם
 מעשה :

ר' גרע"ב אבן . ומסמא . כבר פירש בחסכת סכת פרק ר'
 עקיבא (דף כ"ט ע"ב) בתוספות בשמו של
 רבינו תם ז"ל סתיה אבן גדולה שמוסמת על משכב הוב ומוסבו ואדם
 שאור יושב על האבן וכטמא מדיון נישא שהרי משכב הוב כושא אותו
 וזהו היסוסו של זכ שלא מנינו לו חכר בכל התורה כולה שכל שומאמות
 החסיטות טהרות חוק מן הוב וריבה הכתוב אף משכב שלו ומשבו
 הטמאים תחת האבן כדאיחא בפורת כהנים וכן אם היו ככף חלואים
 וכבר הן מטהמים כהיסט וכן דם נדה שהוא רונה כאן לטמא תחת אבן
 משתא לומר שיהא לו היסט כוכבין תחת האבן בין ככף חלואי' וממעטינן
 ליה מדקתיב והגושא אהוס דכחשכב ומושב הוא דמטמא באבן מסמא
 להכלים שעליה כדמפרס בתורת כהנים וכתיב אהוס למעטי דמה' ולשון
 רס"י הוא והלשון שפי' בתום כתבתי שם במס' סכת :

ר' נה ע"א שמוא . יעשה עור אכיו ואלחו טיחין . מפורס
 במסכת חולין בפרק העור והרובט :
 אבר' ר' יהודה מדסקרתא סלקא דעתך דמינה שיעיר התשתלח יוכיח
 וכו' . יתמא הוא למה חור והוכיר קטעם שדחה הכרייתא קל וחומר
 שלו ולמה הוגדר לומר כן לפי שאלתנו וזהו טמא למה לי . ויש לומר
 שזו הכרייתא האנויה למעלה שיעיר התשתלח יוכיח לא הית' ענויה ככה"מ
 ורבה לא היה יודע אותה כה"מ בפ' בנות כותיים וכן ר' יהודה מדסקרתא
 לא שמע אותה והשיב לתוך דלחטריך וכו' טמא והיה קשה עליו בק"ו
 והוגדר לומר שמדון ק"ו נמי לא אחי כך מפורס בתוספתא :

ר' נה ע"א הא' . לחקיקין ודילמא כהן טמא הוא . ללו למימא
 דכהן טמא מותר ליטמא שלא אחריו לא בקבור
 אדם בנות כדלמדין במס' נזיר היה עומד בביית הקברות והויטו לו
 קפו ומת אחר ונגע בו יבול יהא חייב תלמוד לומר לא יחלל יבול זה
 שמחולל ועומד ומוקים לה תאם בחכורי אדם ביהא הא' ללו הכי חייב
 אלא הכי קאמרין ודילמא כהן טמא וקסבר כותיים שאין טמא מותר
 על השומאמה אי נמי בהן טמא דיומי הוא וקסבר' כרבי עקיבא דלמא
 שפסקת שמחות נטמא בזביו רבי טרסון מחייב ור' עקיבא פוטר וכבר
 קיימ' בברוכה בפרק ידיעת הטומאה והענין הכותיים בטומאות כותיים
 קיימ' פי' כותיים מדבריהם החזקין כהן שהן סבורין שטומאתן תורה
 דלמדין לא דרשי בכשרה עד שתרניס . אי נמי ככותיים שתרניס בהן
 דלמדין ואל ספקות לא חששו להם . וכן כנפלים ואירין הן בטומאה
 כדלמדין אף על פי שאין קוברין אותן לדבריהן דר' יהודה שאם לא היו
 קוברין נחמא כולן בחזקת טמא מתיים ואין לא תנין אלא כועלי
 דקט' ששכל לטומא שומאמה טמא כדאיחא בפרק בנות כותיים :

סריק פרק דם הנרה

הסככות פירש ר"י ז"ל אילן המיסך על הארץ והוא סמוך לדרך
 בית הקברו וזמנין דמיתרמי בין השמשות וקברי תאם והיינו ספיקוייהו :
 הפרעיות . אכניס גדולות ומלוטות מן הגדר וקבר תחת אחת מן
 ואינן יודעין תחת איזו מכן . ותמה הוא אם כן ספק שומאמה הוא ואם
 הוא ברשות היחיד ספקו טמא ואם היה ברשות הרבים וגזרו עליהן
 מפני שהחוקה עם שומאמה למה אחריו כבופי מהלך על פני כולה דנאמן
 שמה תולה הוא בספק שומאמה ברשות הרבים דספיקו טמא וגזרו דרבנן
 ליה לאו עור הטיב הרב ר' אברהם בר דוד ז"ל לאסן כן כל זמין וגזרוטמא'
 גמי ומאי פנא אכניס דקט . פירש הרב ז"ל שהסככות אילן שעפנין
 אה' למעלה ואה' למטה ואין שם אהלא אלא שרויין את העליונה כאלו
 הן למטה והאחתונות כאלו הן למעלה ואף על פי שאין העליונות כדון
 התחתונות אלא סעדין נשאר שם אורח מועט נעשה כולו אורח שלם .
 וכן הפרשות אכניס שיוכלות מן הגדר ואינן גונעות בו וכו' אלא שראוי'
 לקבל המעיבה נעשת אהל שלם ומביא שומאמה מדבריהם . ושמוס
 כספק שומאמה וזהו ספקו שאין אהל שלהם שלם וכשקברו עם בודאי
 מיירי . ואף על גב דאמרין בסוכה שאין לומרם גור אחיה גור אסיק
 אלא בתוך שלשה משום לבדד ונבי קורות הבית תנן שאפילו אין ביניהם
 טפח שומאמה תחתיקן ביניהם טמא' אשתא לא כסתום דמי . שאני
 הכא דביין שהכל מליין אחד ומכותל אחד היו חיבור ומשלים אהל שלהם .
 כך כתב הרב ז"ל וכענין הוה שני בתוספות ברשות ומיהו דוקא
 שאין בין הענפים של סככות כותח טפח שאם היה ביניהם בודאי פותח
 טפח מספיקין : אבר' ר' יוחנן ביהלך ובה על פני כולה . ה"ג
 איכא למיחש דלמא טמא הוא אלא כבובל שומאמה הוא דתוקמה דיומא
 דרישא דתחתיקין ומשום דרישא שאין לומרם גור אחיה גור אסיק
 ז"ל אלא תחתיקין דקתני לחתנין לומר קברטו עם את הנפלים ואינן
 לחתנין על הסככות הא' ודאי כשם שנאמרו על הנפלים כבהן שלהם
 אצל תרומה שם כך נמי לחתנין על הסככות במהלך שם ואובל תרומה
 זו אינה קושיא שההלך ובה על פני כולה היכי שזוכר בכל השם
 שאפילו לא היה הכותי חושש לאלה הסככות בטמא בקבר נגמא אה' הוה
 שם ובחזן על גופו של קבר הא' על שומאמה הסככות כגון שמיך תחת
 אחד מן האילנות אינו לחתנין עליו דליה לכו דין אהל בסככות ופרשות
 אהל כנפלים לחתנין הן ואף על גב דאיכא למיחש לבקראתו דיעירא כן
 כראה לי וליכא לפרושי מהלך ובה על פני כולה שהלך תחת הסככות
 אורך רוחב שהרי פירשו שאלה הסככות עלתו מדבריהם והם אונן
 גזרין כן והילכך ודאי אינן לחתנין עליהם אפילו עושין בהם
 מעשה :

ר' גרע"ב אבן . ומסמא . כבר פירש בחסכת סכת פרק ר'
 עקיבא (דף כ"ט ע"ב) בתוספות בשמו של
 רבינו תם ז"ל סתיה אבן גדולה שמוסמת על משכב הוב ומוסבו ואדם
 שאור יושב על האבן וכטמא מדיון נישא שהרי משכב הוב כושא אותו
 וזהו היסוסו של זכ שלא מנינו לו חכר בכל התורה כולה שכל שומאמות
 החסיטות טהרות חוק מן הוב וריבה הכתוב אף משכב שלו ומשבו
 הטמאים תחת האבן כדאיחא בפורת כהנים וכן אם היו ככף חלואים
 וכבר הן מטהמים כהיסט וכן דם נדה שהוא רונה כאן לטמא תחת אבן
 משתא לומר שיהא לו היסט כוכבין תחת האבן בין ככף חלואי' וממעטינן
 ליה מדקתיב והגושא אהוס דכחשכב ומושב הוא דמטמא באבן מסמא
 להכלים שעליה כדמפרס בתורת כהנים וכתיב אהוס למעטי דמה' ולשון
 רס"י הוא והלשון שפי' בתום כתבתי שם במס' סכת :

ר' נה ע"א שמוא . יעשה עור אכיו ואלחו טיחין . מפורס
 במסכת חולין בפרק העור והרובט :
 אבר' ר' יהודה מדסקרתא סלקא דעתך דמינה שיעיר התשתלח יוכיח
 וכו' . יתמא הוא למה חור והוכיר קטעם שדחה הכרייתא קל וחומר
 שלו ולמה הוגדר לומר כן לפי שאלתנו וזהו טמא למה לי . ויש לומר
 שזו הכרייתא האנויה למעלה שיעיר התשתלח יוכיח לא הית' ענויה ככה"מ
 ורבה לא היה יודע אותה כה"מ בפ' בנות כותיים וכן ר' יהודה מדסקרתא
 לא שמע אותה והשיב לתוך דלחטריך וכו' טמא והיה קשה עליו בק"ו
 והוגדר לומר שמדון ק"ו נמי לא אחי כך מפורס בתוספתא :

ר' נה ע"א הא' . לחקיקין ודילמא כהן טמא הוא . ללו למימא
 דכהן טמא מותר ליטמא שלא אחריו לא בקבור
 אדם בנות כדלמדין במס' נזיר היה עומד בביית הקברות והויטו לו
 קפו ומת אחר ונגע בו יבול יהא חייב תלמוד לומר לא יחלל יבול זה
 שמחולל ועומד ומוקים לה תאם בחכורי אדם ביהא הא' ללו הכי חייב
 אלא הכי קאמרין ודילמא כהן טמא וקסבר כותיים שאין טמא מותר
 על השומאמה אי נמי בהן טמא דיומי הוא וקסבר' כרבי עקיבא דלמא
 שפסקת שמחות נטמא בזביו רבי טרסון מחייב ור' עקיבא פוטר וכבר
 קיימ' בברוכה בפרק ידיעת הטומאה והענין הכותיים בטומאות כותיים
 קיימ' פי' כותיים מדבריהם החזקין כהן שהן סבורין שטומאתן תורה
 דלמדין לא דרשי בכשרה עד שתרניס . אי נמי ככותיים שתרניס בהן
 דלמדין ואל ספקות לא חששו להם . וכן כנפלים ואירין הן בטומאה
 כדלמדין אף על פי שאין קוברין אותן לדבריהן דר' יהודה שאם לא היו
 קוברין נחמא כולן בחזקת טמא מתיים ואין לא תנין אלא כועלי
 דקט' ששכל לטומא שומאמה טמא כדאיחא בפרק בנות כותיים :